

# Tujerodna zlata rozga, nadloga Ljubljanskega barja

Besedilo: Petra Hladnik in Igor Nekrep

Še preden Ljubljansko barje prekrijejo jesenske meglice, se barjanska ravnica ovije v rumeno barvo, barvo zlate rozge. A na zapuščenih zemljiščih in ob kanalih ne cveti domorodna navadna zlata rozga (*Solidago virgaurea*), temveč katera izmed tujerodnih vrst: kanadska (*S. canadensis*) in/ali orjaška zlata rozga (*S. gigantea*) (za obe vrsti v nadaljevanju uporabljamo izraz zlata rozga).



Orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*) (foto: Petra Hladnik).

Zlata rozga je najpogostejša tujerodna invazivna rastlina na območju Ljubljanskega barja. Pred nekaj desetletji je bilo le za vzorec, do danes pa se je razširila na celotno zavarovano območje. Preglavice povzročajo predvsem rastlinskim in živalskim prebivalcem Barja, saj izpodriva domorodne rastlinske vrste, zmanjšuje raznovrstnost opraševalcev ter uničuje življenjski prostor nekaterih ogroženih travniških ptic (npr. kosca, prepelice, velikega škurha).

Čeprav jo lahko opazimo tudi ob cestah in železnici, marsikdo ne ve, da gre za pritepenko iz Severne Amerike. Da je to res trdovratna rastlina, je ugotovil vsak, ki se je kdaj lotil njenega odstranjevanja. Eno izmed orožij te trajnice so korenike, ki omogočajo vegetativno razrast in s tem širjenje sestoja. Če se je hočemo znebiti, je najučinkoviteje, da jo redno pulimo oz. izkopavamo ali redno kosimo.

V letu 2013 smo zlato rozgo vzeli pod drobnogled sodelavci Lutre, Inštitu-

ta za ohranjanje naravne dediščine. V sklopu projekta *Ohranimo biodiverzitetu Ljubljanskega barja*, ki ga sofinancira Mestna občina Ljubljana (MOL), smo preverjali učinkovitost odstranjevanja zlate rozge z metodo puljenja. Na območju MOL znotraj Krajinskega parka Ljubljansko barje smo v času od aprila do septembra na poskusnih ploskvah izvajali večkratna puljenja. Na ploskvah smo beležili gostoto in višino izpuljenih poganjkov zlate rozge ter popisovali druge prisotne rastlinske vrste in njihovo razrast. Metoda se je izkazala za zelo učinkovito. Ob vsakem naslednjem puljenju je pognalo manj poganjkov zlate rozge, na populjenih površinah pa so se uspešno razrasle (večinoma) avtohtone rastline.

Organizirali smo tudi predavanja v osnovnih in srednjih šolah na temo tujerodnih invazivnih vrst in njihovih vplivov ter ozaveščevalne akcije odstranjevanja zlate rozge. Akcijam so se pridružili prostovoljci in dijaki Biotehničnega centra v Ljubljani. S skupnimi močmi smo odstranili zlato rozgo s površine približno 500 m<sup>2</sup>. Puljenje zlate rozge je učinkovito predvsem na manjših, omejenih površinah. Na Barju, kjer zlata rozga tvori cele sestoje, je njena popolna odstranitev malo verjetna. Da omejimo njeno širjenje, jo je smiselno večkrat letno kositi. S tem dosežemo, da se sčasoma v koreninah izčrpajo zaloge hranil in rastline propadejo, vendar je ta metoda neselektivna in vpliva tudi na druge rastline na tej površini. Za preprečevanje širjenja plodov je zlato



Akcija odstranjevanja zlate rozge z dijaki BIC Ljubljana (zgoraj) in njen rezultat (spodaj) (foto: Petra Hladnik).

rozgo smiselno kositi vsaj pred cvetenjem, saj tako preprečimo nastanek novih semen in širjenje rastlin s kalicami. Previdno pa moramo ravnati s cvetočimi rastlinami, saj lahko tudi po odstranitvi do konca razvijejo plodove. Dodatni preventivni ukrep proti širjenju je tudi ozelenitev golih bregov ob vodotokih in na ruderalnih površinah z domorodnimi rastlinami.

Za namen ozaveščanja o problematiki tujerodne zlate rozge smo izdelali tudi zloženko, ki je dostopna na spletni strani <http://lutra.si>. Širite informacije o invazivnosti zlate rozge in s tem pomagajte pri ohranjanju biodiverzitet. 🌿



Drugo puljenje zlate rozge na eni izmed poskusnih ploskev v juniju 2013 (foto: Marjetka Šemrl).